

LAA VERSLO GINČŲ MEDIACIJOS CENTRO VEIKLOS TAISYKLĖS
(taikytinos verslo ginčams, sprendžiamiems tarpininkaujant Lietuvos arbitražo asociacijos (LAA)
rekomenduojamiems mediatoriams)
Galioja nuo 2016 m. birželio 1 d.

Patvirtinta

Lietuvos arbitražo asociacijos (LAA)

Visuotinio narių susirinkimo (VNS)

2016 m. balandžio 29 d. sprendimu Nr.1/16-16

1. Bendrosios nuostatos

1.1. Šios Lietuvos arbitražo asociacijos patvirtintos **LAA Verslo ginčų mediacijos centro veiklos taisyklės** (toliau – LAA Mediacijos taisyklės) nustato reikalavimus, taikytinus ūkio subjektams – verslo ginčų šalims, siekiančioms greičiau, lengviau, paprasčiau, iš esmės savomis pastangomis (be teisminių institucijų įsikišimo) pašalinti kilusius tarp jų tarptautinio ar vidinio verslo nesutarimus (komercinius ginčus), tarpininkaujant ir veiksmingai padedant trečiajam asmeniui – **LAA rekomenduojamam specialistui-mediatoriui**.

1.2. Šių LAA Mediacijos taisyklių tikslams vartojamos sąvokos ir jų apibrėžimai:

1) **LAA Verslo ginčų mediacijos centras** (toliau – LAA Mediacijos centras) – LAA struktūrinis padalinys (be atskiro juridinio asmens teisinio statuso), teikiantis ūkio subjektams – verslo ginčų (konfliktų) šalims mediacijos (tarpininkavimo-sutaikinimo) paslaugas, siekiant sureguliuoti (pašalinti) verslo nesutarimus (komercinius ginčus) abipusiai priimtinais suderintų interesų būdais ir metodais, užtikrinančiais normalias tolimesniam šalių dalykiniam bendradarbiavimui sąlygas;

2) **verslo ginčų mediacija** – tarpininkavimo būdas ir procedūra, suteikianti verslo ginčų (ūkinių-teisinių konfliktų) šalims galimybes pašalinti nesutarimus be sudėtingų, varginančių, paprastai ilgai trunkančių ir brangiai kainuojančių teisminių bylinėjimosi procedūrų;

3) **teisminė mediacija** – teismo tarpininkavimo procedūra, praktikuojama kai kuriuose Lietuvos teismuose, vadovaujantis LR Civilinių ginčų taikinamojo tarpininkavimo įstatymu;

4) **neteisminė mediacija** – neteisminė (galimai ikiteisminė ar ikiarbitražinė) tarpininkavimo procedūra ir nesutarimo sureguliuavimo būdas, taikomas siekiant jį pašalinti be teismo ar arbitražo įpareigojančio sprendimo;

5) **bankroto mediacija** – tarpininkavimo procedūra ir būdas, taikytinas kaip viena iš įmonių bankrotų prevencijos priemonių, sudaranti prielaidas suderinti kreditoriaus ir skolininko interesus, siekiant tokiu būdu išsaugoti pastarojo ūkinį-komercinį veiksmingumą jam keliamos ar iškeltos bankroto bylos sąlygomis;

6) **mediatorius** – LAA rekomenduojamas specialistas, kompetentingas verslo ginčo atveju atlikti tarpininko-taikintojo funkcijas (personalijas žr. LAA-VTNKA svetainės www.vilniausarbitrazas.lt skirsnyje „Mediacija“).

1.3. LAA Mediacijos centro bendrą administravimą atlieka jo Taryba, susidedanti iš trijų LAA Visuotinio narių susirinkimo sprendimu tvirtinamų LAA narių-mediatorių, o praktines organizacines-technines mediacijos (tarpininkavimo-sutaikinimo) procedūros aptarnavimo funkcijas (įskaitant nesutarimams sureguliuoti pareiškimų (prašymų) registravimą, veiklos finansinę apskaitą ir kt.) atlieka LAA Sekretoriatas.

1.4. Verslo ginčo šalys, suinteresuotos pašalinti realiai kilusį ar potencialiai galintį kilti bet kokį ūkinį-komercinį nesutarimą be teismo ir arbitražo (nesvarbu, kilęs ar kiltų jis tarp fizinių ir (ar) juridinių asmenų, tarp šalies vidaus ir (ar) užsienio šalių verslo (ūkio) subjektų, iš sutartinių (kontraktų, sutarčių) ar nesutartinių (deliktinės atsakomybės ar kt.) civilinių-teisinių santykių, iš sutarties (kontrakto), kurioje nurodytas ar nenurodytas ginčų sprendimo būdas ir pan.), įteikia LAA Sekretoriatui laisvos formos pareiškimą (prašymą), prašant organizuoti mediacijos ar kitokią tarpininkavimo-sutaikinimo procedūrą jame nurodytam verslo ginčui (nesutarimui) sureguliuoti. Kartu tame pareiškime (prašyme) gali būti nurodomas pareiškėjo siūlomas mediatorių skaičius (vienas ar keli) ir tam nesutarimui pašalinti siūlomos procedūros taisyklės (šios LAA Mediacijos taisyklės ar kitos).

1.5. Verslo ginčų šalys visada gali pasinaudoti LAA Mediacijos centro teikiamomis paslaugomis šiais atvejais:

1) kai ieškovas (kreditorius), turintis neabejotinai vykdytiną kreditorinio reikalavimo teisę, prieš kreipiantis į teismą ar arbitražą dėl priverstinio jos įgyvendinimo, laiko tikslinga išbandyti galimybes sureguliuoti nesutarimą netiesioginiu (ikiteisiniu, ikiarbitražiniu) ieškininiu būdu (nekeliant nedelsiant bylos teisme ar arbitraže);

2) kai atsakovas (skolininkas), žinodamas apie jam keliamą ar iškeltą teisme ar arbitraže bylą, pageidauja pašalinti nesutarimą be teismo ar arbitražo įsikišimo ir jų sprendimų privalomojo vykdymo jurisdikcijos;

3) kai nesutariančios šalys pareiškia norą pasinaudoti turimomis galimybėmis sureguliuoti jų turtinius-teisinius santykius be bankroto ir varžytinių procedūrų ar jų vykdymo stadijoje tiek, kiek tai neprieštarauja galiojantiems įstatymams;

4) kai bankroto procedūros vykdymo eigoje iškilusias tam tikras kliūtis pigiau, greičiau ir lengviau galima pašalinti, pasinaudojant verslo mediatoriaus kompetenciją;

5) kai šalys, siekiančios pašalinti nesutarimą ir kartu išsaugoti jo kilmės konfidencialumą, susitaria pasinaudoti tarptautinėje praktikoje taikomais konfliktams eliminuoti draugiško tarpininkavimo (*l'amiable composition*), teisingumo (*equity*), lygybės ir geravališkumo (*ex aequo et bono*) principais;

6) kai kontrakte (sutartyje) netinkamai ar netiksliai aptartas kylančių iš jo (jos) ginčų sprendimo teisinis mechanizmas, o realaus ginčo atveju šalims nepavyksta susitarti dėl jo išsprendimo (sureguliuavimo) tvarkos;

7) kai kontrakte (sutartyje) netinkamai suformuluota arbitražinė išlyga (pvz., neišvardinta ar netiksliai nurodyta arbitražo institucija, kuriai deleguojama ginčo išsprendimo procedūros organizavimo teisė ir pan.);

8) kai nesutarimą, kilusį dėl pramoninės ar kitokios intelektinės nuosavybės ar vartojimo teisės pažeidimo šalys susitaria pašalinti be teismų ar atitinkamų valstybinių vartotojų teisių apsaugos institucijų paslaugų tiek, kiek tai neprieštarauja galiojantiems įstatymams;

9) kai ginčams, kilusiems iš statybų rangos sandorių, sudaromų pagal FIDIC „Raudonosios“ knygos („Statybos sutarties“) sąlygas, jų šalys, prieš pradėdamos arbitražą, yra įpareigtos pabandyti išspręsti juos taikiai.

10) visais kitais atvejais, kai ginčo (nesutarimo) šalys suinteresuotos išvengti formalizuotų, sudėtingų, dažnai ilgai trunkančių ir brangiai kainuojančių teisminių procedūrų.

1.6. Visada ir visų **vidaus verslo ginčų (nesutarimų) atvejais** LAA Verslo ginčų mediacijos centras tampa įpareigtas organas suteikti mediacijos ar kitokios formos taikinamojo tarpininkavimo paslaugas, kai vidinio verslo sutartyje įrašoma šio pavyzdžio (arba analogiška pagal prasmę) išlyga:

„Bet koks ginčas, nesutarimas ar reikalavimas, kilęs iš šios sutarties ir susijęs su jos vykdymo pažeidimu, pasibaigimu arba negaliojimu, ir nereguluojamas betarpiškais šalių derybomis, bus išspręstas mediacijos būdu, vadovaujantis Lietuvos Respublikos taikinamojo tarpininkavimo įstatyme ir LAA Verslo ginčų mediacijos centro veiklos taisyklėse nustatyta tvarka. Nepavykus pašalinti nesutarimą mediacijos būdu, šalys pasilieka sau teisę kreiptis į VŠĮ Vilniaus tarptautinio ir nacionalinio komercinio arbitražo (VTNKA) administruojamą arbitražo teismą dėl ginčo galutinio išsprendimo privalomai vykdytinu arbitražiniu-teisiniu sprendimu, priimtu vadovaujantis Lietuvos Respublikos komercinio arbitražo įstatyme ir LAA Nacionalinio komercinio arbitražo procedūros reglamente nustatyta tvarka.“

1.7. Visada ir visų **tarptautinio verslo ginčų (nesutarimų) atvejais** LAA Verslo ginčų mediacijos centras tampa įpareigtas organas suteikti mediacijos ar kitokios formos taikinamojo tarpininkavimo paslaugas, kai tarptautinio verslo kontrakte (komercinėje sutartyje) įrašoma šio pavyzdžio (arba analogiška pagal prasmę) išlyga:

„Bet koks ginčas, nesutarimas ar reikalavimas, kilęs iš šio kontrakto (sutarties) ir susijęs su jo (jos) vykdymo pažeidimu, pasibaigimu ar negaliojimu ir nereguluojamas betarpiškais šalių derybomis, bus išspręstas mediacijos būdu, vadovaujantis UNCITRAL Tarptautinės komercinės taikinamosios procedūros pavyzdiniame įstatyme, jo taikymo vadovo (2002 redakcija) ir LAA Verslo ginčų mediacijos centro veiklos taisyklėse nustatyta tvarka. Nepavykus pašalinti nesutarimą mediacijos (ar kitokio tarpininkavimo) būdu, šalys pasilieka sau teisę kreiptis į VŠĮ „Vilniaus tarptautinis ir nacionalinis komercinis arbitražas“ (VTNKA) administruojamą arbitražo teismą dėl ginčo galutinio išsprendimo privalomai vykdytinu arbitražiniu-teisiniu sprendimu, priimtu vadovaujantis UNCITRAL Tarptautinio komercinio arbitražo pavyzdiniame įstatyme ir LAA Tarptautinio komercinio arbitražo procedūros reglamente nustatyta tvarka.“

Anglų kalba:

"Any dispute, disagreement, or claim arising out of this contract (agreement) or the breach, termination, or invalidity thereof and not resolved through direct negotiations of the parties shall be settled by mediation in accordance with the UNCITRAL Model Law on International Commercial Conciliation, its Guide to Enactment (2002) and The Rules of Acting of the Business Disputes Mediation Center, as approved by the Lithuanian Arbitration Association (LAA). In the event of failure to resolve the dispute by means of mediation, the parties reserve their right to take such dispute to Vilnius International and National Commercial Arbitration, for decision by arbitral tribunal, acting in accordance with the UNCITRAL Model Law on International Commercial Arbitration and with the LAA International Commercial Arbitration Rules of Procedure (as approved by the Lithuanian Arbitration Association)".

Rusų kalba:

„Любой спор, разногласие или требование, возникающие из или касающиеся настоящего контракта (договора) либо его нарушения, прекращения его действия или его недействительности, и не урегулированное прямыми переговорами сторон, подлежат разрешению путём медиации (либо иного посредничества), в соответствии с ЮНСИТРАЛ Типовым законом о международной коммерческой согласительной процедуры, Руководством по его принятию и применению (2002 г.) и Правилами деятельности Центра медиации по рассмотрению бизнес споров, утверждёнными ЛАА. При недостижении договорённости по урегулированию конкретного спора путём медиации (либо иного посредничества), стороны сохраняют за собой право передать его в арбитражный суд, администрируемый Вильнюсским международным и национальным коммерческим арбитражом, для окончательного разрешения руководствуясь Типовым законом ЮНСИТРАЛ о международном торговом арбитраже и Регламентом процедуры ЛАА международного коммерческого арбитража, утверждённым Литовской арбитражной ассоциацией.“

1.8. Esant verslo ginčo šalių pageidavimui, LAA Sekretoriatas gali organizuoti taikinamojo tarpininkavimo procedūrą *online* (nuotolinės mediacijos) būdu, vadovaujantis vien tik LAA Verslo ginčų mediacijos centro veiklos

taisyklėmis arba vien tik UNCITRAL Tarptautinės komercinės taikinamosios procedūros pavyzdinio įstatymo nuostatomis, arba UNCITRAL Sutaikinimo reglamento nustatyta tvarka, arba LAA Tarpininkavimo-sutaikinimo procedūros reglamento (Žin., 2007, Nr.101-4143) nustatyta tvarka, arba kitokiomis šalims priimtinomis nesutarimui (ginčui) sureguliuoti taikinamosios procedūros (įskaitant pačių ginčo šalių sukurtomis) taisyklėmis su galimais abiejų nesutarimo šalių bendru sutarimu atliekamais jose pakeitimais ar papildymais.

2. Verslo ginčiui sureguliuoti mediacijos procedūros organizavimo pagrindai

2.1. Šalis, pageidaujanti sureguliuoti nesutarimą pagal šias LAA Mediacijos taisykles (ar kitą tarpininkavimo-taikinamosios procedūros reglamentą), įteikia LAA Sekretoriatui du vienodo turinio laisvos formos pareiškimo egzempliorius, prašant organizuoti mediacijos procedūrą jame nurodytam konkrečiam verslo nesutarimui sureguliuoti.

2.2. Prie pareiškimo gali būti pridėtos kontrakto (sutarties), dėl kurio (kurios) nuostatų taikymo (įgyvendinimo) ar aiškinimo kilo nesutarimas bei kitų su juo susijusių dokumentų kopijos.

2.3. Mediacijos procedūra organizuojama nedelsiant po to, kai ją inicijuojanti šalis įmoka į LAA atsiskaitomąją sąskaitą Nr. LT64 7300 0100 8971 8860, atidarytą AB Swedbanke, šių Taisyklių 18 punkte nustatyto dydžio pareiškimo įregistravimo mokestį.

2.4. Pateikus pareiškėjui sumokėto mokesčio patvirtinimą, LAA Sekretoriatas vieną pareiškimo ir prie jo pridėtų dokumentų komplektą nedelsiant išsiunčia kitai nesutarimo šaliai.

2.5. Esant teigiamam kitos šalies atsakymui, LAA Sekretoriatas pasiūlo ginčo šalims bendru sutarimu paskirti jas tenkinantį mediatorių (ar sudaryti jų kolegiją), arba pavėsti tą funkciją atlikti LAA Sekretoriatui.

2.6. Mediacijos procedūra gali būti organizuojama tik esant kitos nesutarimo šalies sutikimui spręsti konkretų ginčą mediacijos būdu.

2.7. Jeigu gaunamas kitos šalies neigiamas atsakymas arba per 20 dienų nesulaukiama iš jos jokio atsakymo – laikoma, kad siūlymas išspręsti ginčą mediacijos būdu atmetas (ginčo sureguliuojimas šiuo būdu neįmanomas), apie ką LAA Sekretoriatas nedelsiant informuoja procedūrą inicijavusią šalį.

2.8. Procedūrą inicijavusios šalies prašymu, jos atmetimo faktas patvirtinamas LAA Mediacijos centro Tarybos išduodama pažyma, kuri gali būti pateikiama kaip įrodymas teisminiame arba arbitražiniame bylos nagrinėjime.

3. Mediatorių skaičius ir jų atitikties toms funkcijoms atlikti kvalifikaciniai kriterijai

3.1. Esant teigiamam abiejų ginčo šalių apsisprendimui dėl nesutarimui sureguliuoti mediacijos būdo pritaikymo, jos taip pat turi pačios susitarti dėl mediatorių (tarpininkų) skaičiaus ir jų personalijų. Kai paskiriami du ar trys mediatoriai, jie mediacijos eigoje turi veikti kaip bendra (vieninga) komanda, kolegialiai padedanti ginčo šalims pašalinti nesutarimą ir parengti sutaikinimo susitarimą.

3.2. Mediatoriumi turi būti pasirenkamas asmuo, tenkinantis moralinius (dorovinius) ir konkrečiam ginčui sureguliuoti reikiamus dalykinius (kvalifikacinius) reikalavimus.

3.3. Prie svarbių atitikties asmens, pasirenkamo atlikti mediacijos funkcijas, savybių priskirtinos: neprikaištinga dorovinė reputacija (įskaitant visišką nešališkumą) ir dalykinė kompetencija (įskaitant išmanymą derybų proceso esminius reikalavimus, mokėjimą sukurti deryboms reikiamą psichologinę atmosferą, gebėjimus sutelkti ginčo šalis konstruktyviam dialogui ir aktyviai prisidėti prie jų priešpriešinių interesų derinimo bei jas tenkinančių sprendimų paieškos).

3.4. Mediatoriumi neturėtų būti pasirenkamas asmuo, o juo paskirtas – neturėtų pradėti ar tęsti mediacijos procedūros, kurio tarpininkavimas gali sukelti abejones dėl galimo jo nepriklausomumo ar interesų nesuderinamumo. Bet kuriuo atveju nesutarimo šalims turi būti žinomos šios mediatorių su bet kuria iš ginčo šalių siejančios aplinkybės:

- 1) su bet kuria iš ginčo šalių mediatorių siejantys asmeniniai ar verslo santykiai;
- 2) su bet kuria iš ginčo šalių mediatorių siejantys bet kokie finansiniai interesai;
- 3) su bet kuria iš ginčo šalių mediatorius yra ar anksčiau buvo susijęs verslo ar kitokiomis paslaugomis;
- 4) su bet kuria iš ginčo šalių mediatorių sieja kitokie artimi asmeniniai ar dalykiniai ryšiai, galintys būti pastarajam kliūtimi tinkamai atlikti tarpininkavimo funkcijas.

3.5. Rekomenduotina, kad mediatoriumi bet kokiam verslo ginčui (nesutarimui) sureguliuoti būtų skiriamas asmuo pasirenkamas iš specialistų, įrašytų į LAA patvirtintą rekomenduojamų mediatorių (tarpininkų) sąrašą.

3.6. Mediacijos kolegijos sudarymo atveju, siekiant užtikrinti aukštą jos profesionalumą, tikslinga jos sudėtyje suderinti sprendžiamo ginčo srities skirtingų specialistų kompetencijas (teisinę, administracinę, techninę-technologinę ar kt.), o nekomercinių (vartotojo teisių pažeidimo ir kt.) ginčų atvejais tikslinga, kad mediatoriumi būtų skiriamas nesutarimo dalyko srities žinovas.

4. Mediatoriaus skyrimo tvarka

4.1. Mediatorius skiriamas laikantis šių taisyklių:

1) kai susitariama dėl vieno mediatoriaus dalyvavimo procedūroje, jo kandidatūrą pasirenka ir bendru sutarimu patvirtina abi ginčo šalys;

2) kai susitariama dėl dviejų mediatorių dalyvavimo procedūroje, kiekviena ginčo šalis atskirai pasirenka ir paskiria po vieną mediatorių;

3) kai susitariama dėl trijų mediatorių dalyvavimo procedūroje, kiekviena ginčo šalis atskirai pasirenka ir paskiria po vieną mediatorių ir abi jos ar jų paskirti mediatoriai bendru sutarimu paskiria trečią mediatorių, kuris *ex officio* atlieka mediatorių kolegijos koordinatoriaus funkcijas.

4.2. Po paskyrimo, mediatoriaus vardas ir pavardė pranešami LAA Sekretoriatui.

4.3. Ginčo šalys visada gali kreiptis į LAA Sekretoriatą arba betarpiškai į LAA Mediacijos centro Tarybą, prašant jų rekomenduoti ar pačiom paskirti tarpininkavimui konkrečiam ginčui sureguliuoti kompetentingą (reikiamos kvalifikacijos) specialistą.

4.4. LAA Sekretoriatas ar LAA Mediacijos centro Taryba, rekomenduodamos ar skirdamos mediatorius, turi atsižvelgti į jų nešališkumo ir kompetentingo kriterijus, o rekomenduojant ar skiriant mediatorių tarptautinio verslo (komerciniam) ginčui sureguliuoti – atsižvelgti ir į tikslingumą skirti juo kitos valstybės, nei yra ginčo šalys, pilietį.

5. Mediacijos procedūros šalių prievolė nesikreipti į teismą ir arbitražą

Šalys, kurių verslo ginčas nagrinėjamas LAA Mediacijos centre vadovaujantis šiomis LAA Mediacijos taisyklėmis ar kitokiomis tarpininkavimo-taikinamosios procedūros nuostatomis, negali kreiptis dėl to paties ginčo išsprendimo į teismą ar arbitražą tol, kol nebaigta šiame LAA Mediacijos centre pradėta ginčo sureguliuavimo procedūra.

6. Mediatoriaus esminės funkcijos ir pareigos

6.1. Pradėdamas tarpininkavimo procedūrą, mediatorius privalo susisiekti su ginčo šalimis ir aptarti bei išspręsti su jomis būsimo bendravimo klausimus (susitarti dėl susitikimų laiko, vietos, honoraro už mediacijos paslaugas dydžio, jo sumokėjimo tvarką, ginčui sureguliuoti reikiamų įrodymų pateikimo terminus ir kt.).

6.2. Prie esminių mediatoriaus pareigų priskirtinos taip pat tinkamo psichologinio klimato šalių susitarimui pasiekti sukūrimas, būtos ar esamos tarp jų priešpriešos eliminavimas, proceso organizavimas taip, kad jame vyrautų atvirumo, nuoširdumo ir geranoriškumo dvasia, kuriai esant šalys pačios galėtų išspręsti ginčijamus klausimus, pačios parengtų jas tenkinantį sutaikinimo susitarimą (taikos sutartį). Esant poreikiui ir ypač ginčo šalių pageidavimui, mediatorius visada privalo suteikti joms reikiamus dalykinius patarimus.

6.3. Mediatoriui įteikti įrodomieji dokumentai jo turi būti išnagrinėjami iki artimiausio su ginčo šalimis susitikimo, įvertinti juose keliamų siūlymų ar reikalavimų priimtinumai. Bet kada mediatorius gali pareikalauti, kad šalys pateiktų papildomus įrodymus, išsamiau raštu išdėstytų savo pozicijas ginčijamais klausimais, plačiau apibūdintų atskirus faktus ar aplinkybes.

6.4. Bet kada mediacijos proceso eigoje mediatorius gali tikrinti šalių pateikiamus įrodymus, atlikti bet kokius jų tyrimus, imtis kitokių priemonių, reikiamų, jo manymu, tinkamam nesutarimo sureguliuojimui.

6.5. Atlikdamas mediacijos funkcijas, mediatorius visada privalo veikti ne tik visiškai nešališkai ir nepriklausomai nuo ginčo šalių, bet ir nuo bet kokios kitokios pašalinės įtakos. Siūlymų paieškos eigoje šalims sutaikyti ir nesutarimui pašalinti mediatorius turi vadovautis savo patirtimi (kompetencija) ir įsitikinimais, įstatymiais (LR CK 1.5 str., LR CPK 3 str.) teisingumo, protingumo ir sąžiningumo principais, Europos mediatorių elgesio kodekso ir LAA Arbitro etikos taisyklių reikalavimais.

6.6. Pageidautina, kad mediatoriaus teikiami siūlymai ar patarimai ginčui sureguliuoti būtų pagrindžiami norminių aktų reikalavimais, šalių sutartiniais įsipareigojimais, dalykinio bendradarbiavimo precedentais, kitokiais teisingumą ir teisėtumą laiduojančiais svertais.

6.7. Iškilus poreikiui, mediatorius turėtų pateikti šalims reikiamą informaciją apie galiojančius norminius aktus, kuriais remiantis galimas tinkamas esamo jų ginčo sureguliuojimas.

7. Siūlymai ginčui sureguliuoti

7.1. Bet kurioje mediacijos procedūros stadijoje mediatorius gali žodžiu ar raštu pateikti šalims jo manymu galimus (tinkamus) nesutarimui sureguliuoti siūlymus.

7.2. Bet koks mediatoriaus siūlymas dėl ginčo sureguliuojimo yra jo šalims tik rekomendacija. Bet koks primygtinis mediatoriaus reikalavimas priimti jo siūlymą yra nesuderinamas su šios procedūros esme ir paskirtimi.

7.3. Gerai, kai šalys, savo iniciatyva ar mediatoriaus paragintos, pačios pateikia savus ginčo sureguliuojimo siūlymus.

7.4. Reikšmingi, abiem šalims priimtini mediatoriaus ar jų pačių teikiami ginčo sureguliuojimo siūlymai (rekomendacijos), gali būti fiksuojami pasirašomame tarp jų sutaikinimo susitarime (taikos sutartyje).

8. Atstovavimas ir pagalba

8.1. Savus interesus mediacijos proceso eigoje šalys gali ginti pačios arba per nustatyta tvarka jų įgaliotus atstovus. Šalims atstovauti arba teikti joms reikiamą pagalbą gali bet koks jų pasirinktas asmuo.

8.2. Šalis, apsisprendusi ginti savus interesus per atstovą, turi pranešti iš anksto mediatoriui ir kitai šaliai jos skiriamo atstovo pavardę ir skyrimo tikslą – atstovauti ar teikti pagalbą.

9. Trečiųjų asmenų paslaugos

Mediacijos eigoje iškilus poreikiui išspręsti specifinius klausimus (pvz. atlikti dokumento vertimą į užsienio kalbą ar iš jos ir kt.), mediacijos procedūros šalys arba mediatorius, toms šalims pritarus, gali kreiptis į trečiuosius asmenis ar kompetentingas institucijas dėl suteikimo reikiamos kvalifikuotos paslaugos.

10. Komunikavimo būdai

10.1. Mediacijos proceso eigoje šalių ryšiai su mediatoriumi gali būti palaikomi tiesioginio jų kontaktavimo būdu, pasinaudojant telekomunikacijų (*online*) priemonėmis arba susirašinėjant.

10.2. Mediatoriaus (skirtingai nuo arbitro arbitražinėje procedūroje) bendravimas galimas tiek su abejomis nesutarimo šalimis kartu, tiek ir su kiekviena iš jų atskirai.

10.3. Susitikimo laikas ir vieta nustatomi bendru nesutarimo šalių ir mediatoriaus sutarimu.

11. Pasikeitimas informacijos šaltiniais

11.1. Mediacijos proceso eigoje ginčo šalys turi pasikeisti tarpusavyje dokumentais ir kitais informacijos šaltiniais, kuriuos jos perduoda mediatoriui. Kai bet kuri šalis įteikia tik mediatoriui su ginčo dalyku susijusius dokumentus ar kitokią rašytinę informaciją, pastarasis privalo apie jų/jos turinį informuoti kitą mediacijos proceso šalį (esant jos pageidavimui - perduoti jai tų dokumentų kopijas), prašant jos išsakyti dėl jų savo nuomonę.

11.2. Mediatorius neprivalo perduoti kitai mediacijos šaliai tik tokių dokumentų arba informacijos, kuri jam buvo pateikta su konfidencialumo išsaugojimo sąlyga.

12. Mediatoriui teiktina parama

Mediacijos proceso šalys visada privalo visokeriopai padėti mediatoriui tinkamai atlikti tarpininkavimo funkcijas, dalyvauti jo kviečiamuose susitikimuose, tinkamai įvykdyti jo nurodymus, laiku pateikti jam reikalingą informaciją ir dokumentus, kuriais šalys grindžia savo reikalavimus ar atsikirtimus.

13. Konfidencialumo išsaugojimas

13.1. Mediatorius ir visi kiti mediacijos proceso dalyviai privalo išsaugoti ginčo šalių komercines paslaptis, kurios tapo jiems žinomos dėl jų dalyvavimo mediacijos procedūroje.

13.2. Konfidencialumo reikalavimai taikytini taip pat taikos sutarties (sutaikinimo susitarimo) turiniui, kurio nuostatų, sudarančių komercinę paslaptį, atskleidimas tretiesiems asmenims galimas tik tais atvejais, kai tai būtina jų įgyvendinimo reikmėms.

14. Procedūros užbaigimas

14.1. Mediacijos procedūra užsibaigia:

- 1) kai ginčo šalys pasirašo taikos sutartį (sutaikinimo susitarimą);
- 2) kai mediatorius, pasitaręs su ginčo šalimis, prieina išvados, kad tęsti mediacijos procesą netikslinga;
- 3) kai viena ar abi ginčo šalys įteikia mediatoriui prašymą užbaigti mediacijos procedūrą;
- 4) kai bet kuri ginčo šalis praneša kitai šaliai ir mediatoriui, kad ji pasitraukia iš mediacijos procedūros.

14.2. Šalies pasitraukimo iš mediacijos procedūros priežastys gali būti nenurodomos.

15. Neleistinumas mediatoriui dalyvauti teisminėse ir arbitražinėse procedūrose

Jeigu teisme arba arbitraže nagrinėjamas ginčas, kuris anksčiau buvo mediacijos ar kitokios taikinamosios procedūros dalyku, tarpininkavęs toje procedūroje mediatorius (taikintojas) negali dalyvauti, o šalys negali kviešti jį būti naujajame procese arbitru, liudytoju arba kurios nors iš jų atstovu ar advokatu.

16. Netinkamumas remtis kitos šalies nuomone teisminėje arba arbitražinėje procedūroje

16.1. Jeigu ginčas, buvęs mediacijos ar kitokios taikinamosios procedūros dalyku, vėliau yra nagrinėjamas teisme arba arbitraže, šalims netinka remtis ar panaudoti kaip įrodymus:

1) kitos ginčo šalies nuomonę ar jos teiktus nesutarimui sureguliuoti siūlymus, išsakytus mediacijos ar kitokios taikinamosios procedūros metu;

2) kitos ginčo šalies sutikimus ar pripažinimus, išsakytus mediacijos ar kitokios taikinamosios procedūros metu;

3) mediatoriaus išsakytus siūlymus nesutarimui sureguliuoti;

4) kitos šalies būtą polinkį priimti mediatoriaus siūlymą nesutarimui sureguliuoti.

17. Taikos sutartis (sutaikinimo susitarimas)

17.1. Mediacijos proceso šalys, suderinusios tarpusavyje ginčijamus klausimus, turėtų pačios parengti ir pateikti mediatoriumi tvirtinti taikos sutarties (sutaikinimo susitarimo) projektą. Visais atvejais, kai šalys prašo, mediatorius privalo padėti joms parengti taikos sutartį (sutaikinimo susitarimą).

17.2. Esant palankioms nesutarimui sureguliuoti sąlygoms, mediatorius gali pats parengti ir pateikti šalių svarstymui taikos (sutaikinimo) sutarties projektą. Vėliau, atsižvelgus į šalių pareikštas pastabas ar pageidavimus, projekto tekstas (sąlygos) gali būti koreguojamas ir keičiamas.

17.3. Pasirašydamos taikos sutartį (sutaikinimo susitarimą), šalys tuo užbaigia ginčą ir tampa susietos prisiimtais pagal ją išsipareigojimais.

17.4. Esant šalių pageidavimui, jų pasirašyta taikos sutartis (sutaikinimo susitarimas) patvirtinama mediatoriaus parašu ir LAA antspaudu. Taip įforminta taikos sutartis (sutaikinimo susitarimas), apylinkės teismo patvirtinta Lietuvos Respublikos civilinio proceso kodekso XXXIX skyriuje nustatyta tvarka, įgyja teismo galutinio sprendimo (*res judicata*) galią ir gali būti teikiama priverstiniam vykdymui.

17.5. Verbaliniai (žodiniai) šalių pažadai ar susitarimai, pasiekti mediacijos proceso metu, taip pat bet kokie mediatoriaus ar šalių siūlymai dėl nesutarimo sureguliuavimo, neišforminti taikos sutartimi (sutaikinimo susitarimu), gali būti įgyvendinami tik šalių gera valia.

18. Mediacijos mokesčiai

18.1. Įteikiant LAA Sekretoriatui pareiškimą dėl mediacijos (ar kitokios tarpininkavimo-taikinamosios) procedūros organizavimo verslo (ar kitokiam ūkiniam-komerciniam) ginčui sureguliuoti, procedūrą inicijuojanti šalis įmoka į Lietuvos arbitražo asociacijos atsiskaitomąją sąskaitą Nr. LT64 7300 0100 8971 8860, atidarytą AB Swedbank, negražinamą 100 eurų pareiškimo įregistravimo mokestį vidiniam verslo ginčui sureguliuoti, ir 200 eurų įregistravimo mokestį – mediacijos procedūros tarptautiniam verslo ginčui sureguliuoti organizavimo atveju.

18.2. Jeigu ieškinyje dėl LAA Mediacijos centre nagrinėto ir jame neišspręsto verslo ginčo vėliau įteikiamas galutinai išspręsti VšĮ Vilniaus tarptautinio ir nacionalinio komercinio arbitražo administruojamam arbitražo teismui, pagal 18.1 punktą įmokėtas pareiškimo mediacijos procedūrai organizuoti įregistravimo mokestis įskaitomas į ieškinio registracijos mokestį, nustatytą ginčui išspręsti arbitražiniu būdu.

18.3. Honoraro dydis už mediatoriaus suteiktas paslaugas, jo sumokėjimo sąlygos ir tvarka, nustatoma ginčo šalių ir mediatoriaus tarpusavio susitarimu, atsižvelgus į mediatoriaus (mediatorių) sugaišto dėl dalyvavimo tarpininkavimo procedūroje laiko trukmę ir galimas su tuo susijusias išlaidas.

18.4. Nustatant honoraro už mediatoriaus suteikiamas paslaugas dydį, šalys gali vadovautis sumažintais įkainiais, taikomais už VšĮ Vilniaus tarptautinio ir nacionalinio komercinio arbitražo administruojamų arbitražo teismų teikiamas arbitravimo paslaugas (žr. LAA-VTNKA svetainės www.vilniausarbitrazas.lt skirsnysje „Arbitražiniai mokesčiai“).